

ЮРИДИЧНИЙ НАУКОВИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ЖУРНАЛ

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ
ФАХОВЕ ВИДАННЯ

www.lsej.org.ua

11 '2021

**Запорізький національний університет
Міністерства освіти і науки України**

**Електронне наукове фахове видання
«Юридичний науковий
електронний журнал»**

№ 11, 2021

**На підставі Наказу Міністерства освіти та науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1)
журнал внесений до переліку фахових видань категорії «Б» у галузі юридичних наук
(081 – Право, 262 – Правоохоронна діяльність, 293 – Міжнародне право)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

**Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.**

**Запорізький національний університет
Запоріжжя 2021**

Юридичний науковий електронний журнал – електронне наукове фахове видання юридичного факультету Запорізького національного університету

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Коломоєць Тетяна Олександрівна – доктор юридичних наук, професор

Заступник головного редактора:

Бондар Олександр Григорович – доктор юридичних наук, професор

Відповідальний секретар:

Віхляєв Михайло Юрійович – доктор юридичних наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Батюк Олег Володимирович – кандидат юридичних наук, доцент;

Биргеу Михайло Михайлович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова);

Болокан Інна Вікторівна – доктор юридичних наук, доцент;

Ботнару Стела – доктор юридичних наук, доцент;

Бринза Сергій – професор, доктор хабілітат;

Верлос Наталя Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Войцех Войтила – доктор гуманітарних наук у галузі філософії (Республіка Польща);

Волошина Владлена Костянтинівна – кандидат юридичних наук, доцент;

Галіцина Наталя Вікторівна – доктор юридичних наук, професор;

Демидова Ірина Андріївна – кандидат юридичних наук, доцент (Республіка Білорусь);

Деревянко Наталія Зеновіївна – доктор філософії у галузі права;

Діхтієвський Петро Васильович – доктор юридичних наук, професор;

Дугенець Олександр Сергійович – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація);

Дудоров Олександр Олексійович – доктор юридичних наук, професор;

Ібрагімов Соліджон Ібрагімович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Таджикистан);

Колпаков Валерій Костянтинівич – доктор юридичних наук, професор;

Курінний Євген Володимирович – доктор юридичних наук, професор;

Кушнір Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, професор;

Сильченко Микола Володимирович – доктор юридичних наук, професор (Республіка Білорусь);

Смирнов Максим Іванович – кандидат юридичних наук, доцент;

Стеценко Семен Григорович – доктор юридичних наук, професор;

Тернушак Михайло Михайлович – доктор юридичних наук;

Уільям Дж. Уоткінс – доктор юридичних наук (США);

Федчишин Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук;

Шарая Анна Анатоліївна – кандидат юридичних наук.

*Рекомендовано до опублікування вченою радою
Запорізького національного університету,
протокол № 5 від 30.11.2021 р.*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1 ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

Біля-Сабадаш І.О., Суходубова І.В. ПРИНЦИП ОБҐРУНТОВАНOSTI НОРМОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ.....	24
Гришина Н.В., Ростовська К.В. ДЕРЖАВНА АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА ЯК АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ.....	31
Драгомерецький М.М. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДОЛОГІЇ ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖГАЛУЗЕВИХ ІНСТИТУТІВ ПРАВА.....	34
Івоніченко Д.В., Соколова І.О., Довгалоюк Ю.М. НЕСТАБІЛЬНІСТЬ ПРАВОМІРНОЇ ПОВЕДІНКИ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ ТА ПРИЧИНИ ЯВИЩА В УКРАЇНІ.....	37
Лісогорова К.М., Бершадська Д.Р. ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИЙ КУРС УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ЧАСІВ ГЕТЬМАНАТУ ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО: ЗДОБУТКИ І ПРОРАХУНКИ.....	40
Малишко С.І. ЮРИДИЧНИЙ ОБОВ'ЯЗОК ПОВНОЛІТНІХ ДІТЕЙ ПІКЛУВАТИСЯ ПРО СВОЇХ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ БАТЬКІВ ТА МЕХАНІЗМ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	43
Пономаренко А.Б. ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОГО КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМУ В КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА.....	47
Стеценко Н.С. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН У ФРАНЦІЇ У ХІХ – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТЬ.....	52
Тараненко М.М., Ярош І.С. ПЕРЕДУМОВИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК НЕОБХІДНОГО ІНСТИТУТУ ДЕМОКРАТІЇ НА ПОЧАТКУ РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ТА ПІСЛЯ 2014 РОКУ.....	58
Тарнавська М.І. ПРАВО І ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ.....	61
Шеремет С.М., Соколова І.О. СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ТА ЙОГО МІСЦЕ У ПРАВАЗАСТОСОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ.....	64
Шульгін В.В. ПРАВОВА ОСНОВА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	67

РОЗДІЛ 2 КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Бігун Т.Ю., Полтавець Ф.С. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ.....	73
Болдирєв С.В., Лінник М.П. ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ, ЩО РЕГУЛЮЄ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ТА ЙОГО ДОПОМІЖНИХ ОРГАНІВ, НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	76
Ганкевич К.Б., Левчук В.Д., Корольов С.С. ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОВИХ ЗАСАД ІСНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	79
Желнін В.Є. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТА МІСЦЕВИХ РЕФЕРЕНДУМІВ.....	83
Кухарчук А.В., Ткаченко О.Р., Кушніренко О.Г. ПРОБЛЕМА ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ Й ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВНИХ СИМВОЛІВ УКРАЇНИ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ...88	88
Кушніренко О.Г. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСНОВНИХ ЦІННОСТЕЙ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ В АСПЕКТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	91

Лисенко Є.Є., Чиж В.О., Каткалов М.С. ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НЕВЗАЄМОЗАМІННИХ ТОКЕНІВ.....	94
Пахомов А.В. ДО ПИТАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАГАЛЬНОГО ВИБОРЧОГО ПРАВА.....	97
Правдюк А.Л. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ.....	102
Пронька М.М., Ковалишин П.І. ВОЙОВНИЧА ДЕМОКРАТІЯ: ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА.....	105
Соловійова О.М., Ковальчук Д.Р., Кундій А.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	109
Сорока Є.Є., Горбачевська Д.В. ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ.....	113
Стешенко Т.В., Пахомов А.В. ДО ПРОБЛЕМИ МІСЦЕВОГО РЕФЕРЕНДУМУ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	116
Суховецький О.О., Кушніренко О.Г. ПЕРСПЕКТИВИ УТВОРЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ ГІЛКИ ВЛАДИ.....	119
Хоменко А.М., Полосенко Д.О. ПРОБЛЕМИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УКРАЇНІ.....	122

РОЗДІЛ 3

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Аксютіна А.В., Поліщук М.Р. НОВАЦІЯ: ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	126
Алімов К.О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УЧАСТІ ДИТИНИ У СІМЕЙНИХ СПОРАХ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ АСПЕКТ.....	129
Ахмач Г.М. ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПУ “RES JUDICATA” В АСПЕКТІ ДОТРИМАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ПРИ ПЕРЕГЛЯДІ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА НОВОВІЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ.....	133
Бідняк С.С. УКЛАДАННЯ ТА РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ З ІНОЗЕМЦЯМИ.....	136
Бінус А.К. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ КРИПТОВАЛЮТ В ІНОЗЕМНИХ ЮРИСДИКЦІЯХ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ.....	139
Боровенська Г.В., Коваленко В.В. ІНСТИТУТ ТРАНСКОРДОННОГО СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРАНЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	142
Воронцова Д.О., Жиляк В.Р., Карпенко Р.В. ПРАВО ЖІНКИ НА ШТУЧНЕ ПЕРЕРИВАННЯ ВАГІТНОСТІ.....	145
Гальченко С.О., Зленко О.О., Терещенко Д.О. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ МЕДІАЦІЙНИХ ПРОЦЕДУР У ВИРІШЕННІ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ В УКРАЇНІ.....	149
Гузе К.А. ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРОКУРОРОМ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В ОСОБІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ІНШИХ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ: ПРОБЛЕМИ СУБ'ЄКТНОГО СКЛАДУ.....	153
Гулаткан С.В., Пашкова К.І., Ткачук А.Я. САМОЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	157
Дяченко С.В., Пилипенко В.А. АДВОКАТ ЯК ПРЕДСТАВНИК У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	161
Єфімова А.О., Гуня В.М., Поліщук М.Г. ПОНЯТТЯ СТОРІН У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	166
Іванов А.М., Іванюк А.О., Шимбарьов В.О. СУТНІСТЬ ТА ПРАВОВА ПРИРОДА РИЗИКУ В ДОГОВОРАХ ПІДРЯДУ.....	170
Іванов А.М., Шмига В.О. ІМПЕРАТИВНІ ТА ДИСПОЗИТИВНІ НОРМИ В СПАДКОВОМУ ПРАВІ.....	173
Каліман М.Р. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ.....	176
Карпенко Р.В., Мухай А.А. УМОВИ УКЛАДЕННЯ ШЛЮБУ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОЛОЖЕНЬ СІМЕЙНОГО ТА ЦЕРКОВНОГО ПРАВА.....	179
Коваль О.М., Стецюра І.Р. СУЧАСНИЙ СТАН ПРОТИДІЇ РОЗПОВСЮДЖЕННЮ ПІДРОБЛЕНИХ ПРОДУКТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПАНДЕМІЄЮ COVID-19.....	182

Коваль О.М. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПСЕВДОНІМІВ У АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ.....	185
Коломієць Я.Л., Комісарова Д.О., Сиротенко Я.В. СПРОЩЕНЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ.....	188
Кузьменко А.В., Пазій С.А. ПРАВО НА ПРОФЕСІЙНУ ПРАВНИЧУ ДОПОМОГУ ЯК СКЛАДНИК ДОСТУПНОСТІ ПРАВОСУДДЯ У СПРАВАХ, ЯКІ РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ В ПОРЯДКУ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	193
Леонтєва Л.В. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НЕМАЙНОВИХ І МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	199
Маріц Д.О., Савченко М.О., Ковалик К.І. ПРОБЛЕМА ПІРАТСТВА У СФЕРАХ КІНО ТА ВІДЕОГОР.....	202
Моргунова М.В., Поліщук М.Г. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СІМ'Ї В УКРАЇНІ.....	206
Остапенко Л.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	210
Павлов Т.О. ОБХІД ЗАКОНУ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	214
Перунова О.М. АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	218
Піскун Д.А., Маслов Р.Я., Карпенко Р.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ АЛІМЕНТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ НА ДИТИНУ ЗА ЧИННИМ СІМЕЙНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	221
Породько В.В. ВИСЕЛЕННЯ ІЗ ЖИТЛА ЯК НАСЛІДОК НЕВИКОНАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	225
Потапова Л.В., Бугрик А.В., Морозов Я.І. КОНФЛІКТ КВАЛІФІКАЦІЙ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	229
Радченко Я.М. ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ НАУКОВОГО ВІДКРИТТЯ ЯК ОБ'ЄКТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	232
Риженко В.А. АВТОНОМІЯ ВОЛІ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ.....	236
Садикова Я.М. УПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПУ ЕФЕКТИВНОЇ УЧАСТІ ДИТИНИ У ПРАВОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ.....	240
Тимченко Л.М., Косенко Є.Є. ВИНИКНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ЗА ПОХІДНИМИ СПОСОБАМИ НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ.....	244
Трофименко Д.С. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕЛЕКТРОННИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ.....	247
Черниш Т.В., Волкова Д.М. ДОКАЗУВАННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	252

РОЗДІЛ 4

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Баглай А.В., Проненко В.С., Поклонська О.Ю. ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ.....	255
Хомко Л.В., Гето І.Р. НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ ЗАХИСТУ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	258

РОЗДІЛ 5

ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Аракелова А.Р., Гринько А.Є., Євтіфієва Ю.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ПОШИРЕННЯ COVID-19.....	262
Березяк В.М., Головащенко Д.С., Крамінська Д.М. ПРАВОМІРНІСТЬ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА НА ПРАЦЮ ШЛЯХОМ ВСТАНОВЛЕННЯ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ВАКЦИНАЦІЇ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ ПРАЦІВНИКІВ ВІД ХВОРОБИ COVID-19.....	267

Біленька К.С., Василенко А.А., Васечко Л.О. НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ COVID-19.....	270
Волошина В.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОБОТИ ПОНАД ВСТАНОВЛЕНУ НОРМУ ТРИВАЛОСТІ РОБОЧОГО ЧАСУ В УКРАЇНІ.....	273
Грекова М.М., Дудка Т.С. ОСОБЛИВОСТІ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДИСТАНЦІЙНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	277
Єрмак В.П. АНТИКОНКУРЕНТНІ УГОДИ: ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ.....	283
Забродіна О.В. РІВНІСТЬ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК У РЕАЛІЗАЦІЇ НИМИ ПРАВА НА ПРАЦЮ. МІФИ ТА РЕАЛЬНІСТЬ.....	286
Карачевцева К.Д., Ковальова Ю.В., Філіндаш Ю.В. ПРОБЛЕМА ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА НА ПРИВАТНІСТЬ ПРАЦІВНИКА НА РОБОЧОМУ МІСЦІ.....	289
Малюга Л.Ю. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ.....	293
Миргород-Карпова В.В., Старинський М.В., Шеїн Д.С. СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМАТИКИ МОБІНГУ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....	297
Павліченко І.М. ТРУДОВА ФУНКЦІЯ ПРАЦІВНИКА ЯК ВЗАЄМНО ПОГОДЖУВАЛЬНА УМОВА ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ.....	301
Светлічна С.Ю. СПОСТЕРЕЖЕННЯ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ: ПІДХІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	305
Середа О.Г., Власюк Ю.С. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ВІТЧИЗНЯНІ ПЕРСПЕКТИВИ.....	308
Сільченко С.О., Вертегел Є.П., Куртіш Л.А. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ РОБОТОДАВЦЕМ ОБОВ'ЯЗКУ ЗІ СВОЄЧАСНОЇ ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ.....	311
Смолярова М.Л. МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН НА НАЦІОНАЛЬНОМУ, ГАЛУЗЕВОМУ, ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ ТА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНЯХ.....	316
Щемур Е.Р., Середа О.Г. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОДОЛАННЯ ДИСКРИМІНАЦІЇ ЗА ВІКОМ У СФЕРІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	320

РОЗДІЛ 6

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

Бакай Ю.Ю., Тігова В.І. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	324
Бредіхіна В.Л., Кожухова Н.О. ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ.....	328
Дошка Є.В., Єрмоленко В.М. ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ХОЛДИНГІВ.....	332
Межевська Л.В., Братішко Н.А. ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ЗЕМЕЛЬ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	335
Межевська Л.В., Сидоренко А.А. ПРАВОВА ПРИРОДА ЗЕМЕЛЬНОГО СЕРВІТУТУ.....	338
Павлига А.В., Дубінін Ю.С. ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ВИМОГИ ДО РОЗМІЩЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ВІТРОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ.....	341
Павлова Я.І. ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ШТУЧНО СТВОРЕНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК.....	346
Тарасова А.Д., Червінська Д.І. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ВОДНІ ОБ'ЄКТИ В УКРАЇНІ.....	349
Чумаченко І.Є. ЕВОЛЮЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО СОНЯЧНУ ЕНЕРГЕТИКУ В УКРАЇНІ.....	352

РОЗДІЛ 7

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Арестова Л.В. ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ, ПРИПИНЕННЯ ТА ЗМІНИ ПРАВОВІДНОСИН, ЩО СКЛАДАЮТЬСЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....	357
Байрачна Л.К., Лисенко Д.А. СПІВВІДНОШЕННЯ ПРИНЦИПУ РІВНОСТІ ТА ПОЗИТИВНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ В ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ТА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ.....	361
Банчук-Петросова О.В. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЩОДО ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА ЄС.....	365
Батлук М.В., Козлова П.Г., Іванов С.С. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	369
Безпалько Ю.Ю., Шаповал К.К. ДОСЛІДЖЕННЯ СПІРНИХ АСПЕКТІВ У ЗАКОНІ УКРАЇНИ «ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ПРОЦЕДУРУ» ВІД 16 ЛИСТОПАДА 2021 Р.....	372
Битяк О.В. ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ, ЗАФІКСОВАНІ В АВТОМАТИЧНОМУ РЕЖИМІ.....	376
Булачек В.Р. ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОЯВОЮ ОСІБ У П'ЯНОМУ ВИГЛЯДІ У ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ.....	382
Веремєєва О.Р., Лісовська В.С., Польщикова А.В. ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	386
Ворон Д.М., Жигальов І.Г., Ткачов В.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ В УКРАЇНІ.....	390
Гаврік Р.О., Владовська К.П. ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЗА ПРАВИЛАМИ СПРОЩЕНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	393
Гордєєва О.О. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	396
Гулак Л.С. ПРОБЛЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА РЕЦИДИВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	399
Гульчак О.В. ДЕРЖАВНИЙ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНИЙ НАГЛЯД: СУТНІСНІ ТА ПРОЦЕДУРНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ.....	402
Животова В.О., Гайдич О.Є. ТЕНДЕНЦІЇ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ.....	406
Забожчук О.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИНЦИПІВ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	409
Задорожня Г.В., Задорожний Ю.А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЗОВУ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....	413
Зима О.Т., Квасильчук Д.Б., Васютін В.О. ЩОДО ОЗНАК ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	418
Івашенко С.М. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ.....	422
Карий В.В. СИСТЕМА НАДАВАЧІВ ПЕРВИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ЦЕНТРИ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ЯК ЇЇ ОСНОВНИЙ ПРОВАЙДЕР.....	426
Кичко А.М., Скляр М.О., Скринник А.В. КРИПТОВАЛЮТИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ.....	429

Козинець І.Г., Кот В.В. ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І РИЗИКИ.....	433
Коломієць В.С., Войтенко А.І., Мірзаханов Т.В. ПРИНЦИПИ ПОДАТКОВОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ.....	437
Король К.С. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ.....	440
Корощенко К.Р., Стеблянко А.В., Дудченко В.В. ОСОБЛИВОСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	443
Крикавська І.В., Ткачук Л.В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДПISУ.....	447
Крутько М.А. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГАРАНТІЙ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИТОРІВ.....	450
Курінний Є.В. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ПРОТИДІЯ АНТИВАКЦИНАТОРСТВУ В УКРАЇНІ.....	453
Куркова К.М. ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ В АСПЕКТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ.....	457
Лашин Д.Є. НОВАЦІЇ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ПРИТЯГНЕННЯ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ДО ФІНАНСОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	461
Малець М.Р. ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОБІГУ ІНФОРМАЦІЇ.....	465
Мальована Д.О., Старкова Ю.О., Шашко М.Д. СУЧАСНА СИСТЕМА ПОДАТКІВ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ОСНОВНІ НЕДОЛІКИ.....	469
Маринів Н.А., Товстоган Ю.В. НОВА КОНЦЕПЦІЯ ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ДО ФІНАНСОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	473
Маринів Н.А. ДО ПИТАННЯ ПРО ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ.....	479
Мех Ю.В., Уварова М.В. ПОЛІЦЕЙСЬКІ ЗАХОДИ ПРИМУСУ ТА ПРЕВЕНТИВНІ ЗАХОДИ: УМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ.....	482
Михайлова І.С. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	486
Москаленко А.О. КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ОЗНАКА ІДЕНТИФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА.....	489
Пасічний В.М., Антонов М.Д., Тарнавська М.І. СПРАВА ПРАВОПISУ – СПРАВА, В ЯКІЙ ПРОГРАВ... СУД.....	493
Пашинський О.С. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ЧИННИК ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ І СУСПІЛЬСТВА.....	496
Протасова В.О., Григор'єв В.Ю. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СПРАВАМИ.....	499
Проць І.М. ОЗНАКИ Й ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДВІДОМЧОСТІ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	502
Пятигора К.В. СУДОВІ ЗАСІДАННЯ ОНЛАЙН: ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СЕРВІСУ EASYCON.....	506
Савіцька В.В. ПРИНЦИПИ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.....	510
Сливка М.М., Лук'янова Г.Ю. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	514
Соколов В.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ.....	517
Солнцева Х.В. ДОСВІД КОРОЛІВСТВА БЕЛЬГІЇ ЩОДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ СЛУЖБИ.....	521
Тимошенко Є.А., Долян І.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СМАРТ СІТІ.....	525

Товкун Л.В., Зозуля А.С. ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРИНЦИПІВ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ВАЛЮТНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	529
Фекета І.М. КОНТРОЛЬОВАНІ ІНОЗЕМНІ КОМПАНІЇ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ.....	533
Хитра К.В., Герман В.В. ПРОБЛЕМА УЗГОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ТА ПРИВАТНИХ ІНТЕРЕСІВ У ФІНАНСОВОМУ ПРАВІ.....	536
Шнурко Я.В. ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	538
Шопіна І.М. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ: ВЕКТОРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ.....	541
Ямненко Т.М., Кузьмук Б.І. СВІТОВА ПРАКТИКА АДМІНІСТРУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОБОРОННИХ ВІДОМСТВ.....	544
Ярема О.Г. ПРИНЦИПИ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ (НАГЛЯДУ) В КОНТЕКСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОНТРОЛЬНИХ ОРГАНІВ.....	548

РОЗДІЛ 8

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Байда А.О., Фоміна В.Д., Тахтаров Д.В. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ, ВЧИНЕНІ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	552
Белей О.В. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННІЙ ПОРУБЦІ ЛІСУ.....	555
Власенко С.О. КРИМІНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ ПІД ЧАС ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	559
Гуртовенко О.Л. ТЕХНІЧНІ ІНСТРУКЦІЇ ІКАО І КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ.....	563
Дулепа В.П. КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ.....	592
Квашук Д.О., Пронік С.В. ЗАПОБІГАННЯ КАТУВАННЯМ У СИСТЕМІ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	596
Колінько О.О., Нічік В.М. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ДІТЕЙ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	599
Лахова О.В., Кривульський Д.С. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗДІЛУ «ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВОЛІ, ЧЕСТІ ТА ГІДНОСТІ ОСОБИ» ЧИННОГО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	603
Лопаква А.Д. ПОЧАТОК КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ.....	605
Лукашевич С.Ю., Водолазький С.Г., Микитюк О.С. КРИМІНОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ.....	608
Парасюк М.В. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ СТАНУ РЕДАГУВАННЯ СТАТЕЙ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ НЕЗАКОННИМИ ДІЯМИ ІЗ ВИБОРЧИМИ ДОКУМЕНТАМИ ТА ДОКУМЕНТАМИ РЕФЕРЕНДУМУ.....	613
Пивоваров В.В., Пархоменко А.Ю. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТЕРОРИЗМ І МАНІПУЛЮВАННЯ СВІДОМІСТЮ: ДЕТЕРМІНАЦІЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ.....	617
Садула Л.М., Кобринський С.І., Дем'янок А.Б. ОБ'ЄКТ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ «ПОСЯГАННЯ НА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ І НЕДОТОРКАННІСТЬ УКРАЇНИ».....	620
Садула Л.М. ЗАБОРОНА КАТУВАННЯ АБО НЕЛЮДСЬКОГО ЧИ ТАКОГО, ЩО ПРИНИЖУЄ ГІДНІСТЬ, ПОВОДЖЕННЯ АБО ПОКАРАННЯ: ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	624
Семенченко Т.В., Чебан Ю.В. КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ВЧИНЕНОГО У СПІВУЧАСТІ.....	627
Сизоненко А.С. УМОВИ ПОБУДОВИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ЗАПОБІГАННЯ ЮВЕНАЛЬНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ.....	632

Таранов М.А. ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ НОЖІВ ЯК ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ.....	636
Тіточка Т.І. КРИТЕРІЇ ПЕРІОДИЗАЦІЇ ВИНИКНЕННЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЇ ЮВЕНАЛЬНОЇ ВІКТИМНОСТІ В УКРАЇНІ.....	641
Чемодурова А.Ю. ПРОБЛЕМА РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ «ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ» В АКТАХ МІЖНАРОДНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ДОКТРИНИ ТА СУДОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	645
Шульженко Н.В., Уманець М.М. ПОРУШЕННЯ ПРИНЦИПУ «ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА» В ПРОЦЕСІ КРИМІНАЛІЗАЦІЇ СТАТТІ 286 ¹ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	649
Янішевська К.Д., Савицька І.В. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ У СПРАВАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ КОРОНАВІРУСНОЮ ІНФЕКЦІЄЮ.....	653

РОЗДІЛ 9

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Бахтіяров Узейр Маїл огли. ПРАВОВІ МОДЕЛІ ВЗАЄМОВІДНОСИН ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ ІЗ ІНШИМИ ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ (XIX–XX СТОЛІТТЯ).....	656
Бережний О.І., Лещенко О.Ю., Нахамець В.І. ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ СЛІДЧОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	659
Білоус І.М., Журавська Д.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПІДОЗРЮВАНОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	662
Благодир А.А., Благодир С.М., Благодир В.С. СУБ'ЄКТИ ДОКАЗУВАННЯ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....	665
Бондюк А.Ф. ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС УКЛАДЕННЯ УГОДИ ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ЗЛОЧИНІВ ТА СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	668
Демура М.І., Скрипник Р.В. ІНСТИТУТ ПРОБАЦІЇ: УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ТА МІЖНАРОДНІ ПРАКТИКИ.....	672
Дем'яновський В.В. ОСОБА ЗЛОЧИНЦЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗАВОЛОДІННЯ ВІЙСЬКОВИМ МАЙНОМ ЧЕРЕЗ ШАХРАЙСТВО, ВЧИНЕНЕ ВІЙСЬКОВОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ.....	676
Дроздова О.В., Заріцька К.Г. ОСОБЛИВОСТІ ДОКАЗУВАННЯ СИСТЕМАТИЧНОСТІ ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЗА СТАТТЕЮ 126-1 КК УКРАЇНИ.....	679
Єременко Є.В. КОНЦЕПЦІЯ «АСИМЕТРІЯ ДОКАЗУВАННЯ» ЯК СКЛАДНИК ДОКТРИНИ СПРИЯННЯ ЗАХИСТУ.....	683
Захарченко Ю.М., Гриненко С.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ПРОЦЕСІ ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТАТТЯМИ 258-3 ТА 258-5 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	686
Капустіна М.В. АВТОМАТИЗОВАНІ ЗАСОБИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	691
Кобрусєва Є.А., Ткаченко М.Г. СВІТОВІ МОДЕЛІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ ПРИСЯЖНИХ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ.....	694
Корнієнко М.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН, ЇХ АНАЛОГІВ АБО ПРЕКУРСОРІВ.....	697
Крікорова Е.К., Краснянська Д.О. ОКРЕМІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ З УРАХУВАННЯМ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ ЄСПЛ.....	701
Кузуб А.Т., Сиза Н.П. ДЕФІНІЦІЯ «ВИПРАВДУВАЛЬНИЙ ВИРОК» У ТЕОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	705

Кучинська І.В., Малоок В.О. ДОПИТ ЕКСПЕРТА В СУДІ (ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ).....	708
Мартиненко К.В. ПРОБЛЕМИ ПОБУДОВИ ТА ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНТРАБАНДИ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА БОЄПРИПАСІВ.....	712
Микитин Ю.І. ПОНЯТТЯ ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНУ ПОЛІТИКУ.....	718
Осипенко І.П., Стеченко К.Л. ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ: ПОНЯТТЯ І ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ.....	721
Пеліхос Є.М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХИСТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ IN ABSENTIA.....	725
Повзик Є.В., Конохова М.О., Мельник М.Я. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОСКАРЖЕННЯ УХВАЛ СЛІДЧОГО СУДДІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	729
Садрук О.М., Миронова А.А. НЕДОЛІКИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ ДЕПОНУВАННЯ ПОКАЗАНЬ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ.....	733
Сидорчук В.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ОКРЕМИХ ПОВНОВАЖЕНЬ СЛІДЧОГО ПОВ'ЯЗАНИХ З ПОЧАТКОМ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ.....	737
Телятник А.В., Сирота Д.І. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПОЧАТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	741
Шкурська І.С. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОЦІНКИ ДОСТОВІРНОСТІ ПОКАЗАНЬ СВІДКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	745
Яковлева Є.О. РОЗСЛІДУВАННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ: СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ.....	748
Яременко М.С. ДНК ЯК ДОКАЗ – ЧИ ПОРУШУЄ ЦЕ ПРАВА ЛЮДИНИ?.....	753

РОЗДІЛ 10 СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

Ковтун В.В. ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЛІЦЕНЗУВАННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: PRO ET CONTRA.....	756
Комзюк В.Т. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ.....	759
Кушніренко А.О. ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРОКУРОРА.....	762
Лісніченко В.О., Живова Ю.В. СУДОВА РЕФОРМА 2016: ТОЧКА ВІДЛІКУ КАРДИНАЛЬНИХ ЗМІН?.....	766
Ломжець Ю.В. ЮРИДИЧНА КЛІНІКА ЯК БАЗА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ.....	770
Петренко Н.О. АНАЛІЗ ВИМОГ ДО МЕДІАТОРА.....	774
Русецький О.А., Зінченко А.В. ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНСТИТУТУ КОНСТИТУЦІЙНОЇ СКАРГИ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВАХ.....	777

РОЗДІЛ 11 МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Белкін Л.М., Юринець Ю.Л., Сопілко І.М. ГЕНЕЗА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА РОСІЇ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ У КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВОЄН.....	780
Бойчук Д.С., Гой А.В. ПРОЦЕДУРА ВСТУПУ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ІСТОРИЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ.....	786
Гвоздецький В.Д., Ляш А.О., Левчук А.О. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ.....	789
Гуцова О.С. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ТЛУМАЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ДОГОВОРІВ СУДОМ СПРАВЕДЛИВОСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	795
Іванов А.Г., Зал Д.О. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ КОНТРАКТІВ.....	798

Льченко В.О., Фесенко М.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРУ ПОВНОЛІТНІХ ГРАВЦІВ ПРОФЕСІЙНИХ ФУТБОЛЬНИХ КОМАНД В УКРАЇНІ.....	801
Каварма С.Р. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ: ВИДИ Й ОСОБЛИВОСТІ.....	805
Костова Н.І., Хабєєв В.М. НОВАЦІЇ ПРАВ ДИТИНИ В СИСТЕМІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	809
Кравчук Р.В. ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ ЯК ОДНА З КЛЮЧОВИХ ПРИЧИН УТВОРЕННЯ ДНР ТА ЛНР. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО КОНТРЗАХОДІВ ДО ІНФОРМАЦІЙНИХ АТАК.....	812
Островерх А.М. ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ ТА МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ НА ПРОТИДІЮ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ (ТРУДОВОМУ РАБСТВУ).....	816
Савич О.С., Іванова А.В. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПОДАННЯ СКАРГ МОРЯКАМИ.....	819
Чуєнко В.І., Данелюк І.Г. ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЧИН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КРИЗИ БІЖЕНЦІВ 2021 РОКУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОДОЛАННЯ.....	824

РОЗДІЛ 12

ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Олексюк М.М. МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ КОНЦЕПТИ СУЧАСНОЇ АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ.....	827
Теліженко Л.В., Малишева А.О. ОСОБЛИВОСТІ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЮРИСТА.....	831
Яслик В.І., Гатала І.Ю. ПРАВОВІ ФІКЦІЇ В ЗАКОНОДАВСТВІ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ.....	834

РЕЦЕНЗІЇ

Васильєва В.А. РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ КОСТРУБИ АНАТОЛІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА «КОРПОРАЦІЯ: ДОСВІД ФЕНОМЕНОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ».....	838
---	-----

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРАВА НА ІНФОРМАЦІЮ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

CONSTITUTIONAL PRINCIPLES OF THE RIGHT TO INFORMATION: CURRENT ISSUES

Правдук А.Л., к.ю.н,
доцент кафедри права

Вінницький національний аграрний університет

Стаття присвячена актуальним проблемам реалізації конституційного права на інформацію на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства в Україні. Розглянуто поняття інформаційних прав у науці конституційного права. Проаналізовано основні наукові погляди щодо співвідношення понять «права на інформацію» й «інформаційні права». Здійснено аналіз конституційних норм, що забезпечують реалізацію права на інформацію в Україні. Досліджено проблему реалізації конституційних гарантій права на інформацію в національному законодавстві, зокрема в законах України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про звернення громадян».

Зазначено, що основними принципами конституційного права на інформацію є гарантованість права на інформацію, відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією; свобода вираження поглядів і переконань; правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, а також захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя. Саме зазначені демократичні конституційні принципи права на інформацію повинні бути реалізовані в нормативно-правових актах.

Доведено, що право на інформацію – складний елемент, складниками якого є право на вільне збирання інформації, використання, поширення інформації та забезпечення державної незалежності, національної безпеки, незмінності конституційного ладу України інтегруються і може мати обмеження, однак у виняткових випадках. Зазначені обмеження повинні бути врегульовані законом та не мають порушувати сутності змісту права на інформацію.

Акцентовано увагу на тому, що забезпечення гарантованих Конституцією України прав та свобод людини і громадянина в інформаційній сфері та забезпечення державної незалежності, національної безпеки, незмінності конституційного ладу України інтегруються у складний комплекс взаємопов'язаних та взаємозумовлених проблем, що потребують ефективного вирішення, насамперед на законодавчому рівні.

Ключові слова: право на інформацію, інформаційні права, інформація, Конституція України.

The article considers the current problems of the constitutional right to information at the present stage of development of the information society in Ukraine. The concept of information rights in the science of constitutional law is considered. The main scientific views on the relationship between the concepts of "right to information" and "information rights" are analyzed. The analysis of the constitutional norms providing realization of the right to information in Ukraine is carried out. The problem of realization of constitutional guarantees of the right to information in the national legislation, in particular, in the Laws of Ukraine "About information", "About access to public information", "About the address of citizens" is investigated.

It is noted that the basic principles of the constitutional right to information are the guarantee of the right to information, openness, availability of information, freedom of information exchange, freedom of expression of views and beliefs; the legality of obtaining, using, disseminating, storing and protecting information, as well as the protection of a person from interference in his personal and family life. It is these democratic constitutional principles of the right to information that must be implemented in regulations.

It is proved that the right to information is a complex element consisting of such components as the right to free collection of information, the use of information, the right to protection and defense of information. At the same time, it is emphasized that the right to information is not absolute and may have certain restrictions, but in exceptional cases. These restrictions must be regulated by law and must not violate the essence of the content of the right to information.

Emphasis is placed on ensuring that the constitutionally guaranteed rights and freedoms of man and citizen in the information sphere and ensuring state independence, national security, immutability of the constitutional order of Ukraine are integrated into a complex set of interconnected and interdependent problems that need to be effectively addressed. levels.

Key words: right to information, information rights, information, Constitution of Ukraine.

Актуальність теми. Розвиток інформаційного суспільства на сучасному етапі активного впровадження інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних технологій, доступу до транскордонних інформаційних систем, доступності різних видів інформації є новим етапом розвитку людської цивілізації. Інформація сьогодні є реальною силою, яка відчутно впливає на розвиток держави, суспільства, особистості. Водночас поряд зі значними позитивними змінами з'являються нові виклики та загрози для людини, держави, національної безпеки тощо.

У цих умовах забезпечення гарантованих Конституцією України прав і свобод людини і громадянина в інформаційній сфері та забезпечення державної незалежності, національної безпеки, незмінності конституційного ладу України інтегруються у складний комплекс взаємопов'язаних і взаємозумовлених проблем, що потребують ефективного вирішення, насамперед на законодавчому рівні. Це і зумовлює інтерес до обраної теми. Варто зазначити, що конституційне право на інформацію не може інтегруватися у вітчизняне законодавство на належному рівні без наукового аналізу конституційно-правових норм та їх конституційного регулювання, аналізу взаємозв'язку між конституційно-правовим та спеціалізованим регулюванням права на інформацію.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Реалізація конституційного права доступу до інформації висвітлювалась у працях таких науковців, як: Ю. Богдан, Н. Заяць, Б. Калиновський, А. Колодій, В. Коєйчиков, В. Кравченко, Н. Кушакова-Костицька, І. Кушнір, Л. Наливайко, О. Нестеренко, А. Політанський, Л. Рудник, О. Скрипнюк, В. Федоренко, В. Цимбалюк, Ю. Шемшученко й інші. Однак у зв'язку зі стрімким розвитком інформаційного суспільства, появою нових форм інформаційних відносин актуалізуються проблемні питання реалізації конституційного права на інформацію, удосконалення механізму його забезпечення в контексті світової практики.

Виклад основного матеріалу. Право на інформацію є фундаментальним комплексним правом людини, що належить їй від народження. Право на інформацію – це можливість вільно здійснювати з інформацією будь-які не заборонені законом дії (отримання, користування, зберігання, поширення, перетворення), якщо вони не завдають шкоди інформаційній безпеці людини, громадянина, держави та суспільства.

Самі інформаційні відносини виникають у всіх сферах життя і діяльності людини чи суспільства. Конкретні інформаційні відносини й інформаційні права можна практично завжди віднести до однієї зі сфер життєдіяль-

ності чи відповідної групи прав – особистих, політичних, економічних, соціальних, культурних.

Аналіз наукових джерел не дає точно визначеної відповіді на питання співвідношення права на інформацію й інформаційних прав, проте чітко виокремлюються дві провідні наукові думки. Відповідно до першої думки, поняття «інформаційні права» є ширшим та поєднує право на інформацію в нормативному його значенні (право збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію), а також право на вільне вираження своїх поглядів і переконань, свободу думок тощо. У даному разі простежується співвідношення цілого і часткового. Тобто інформаційні права та права на інформацію співвідносяться як ціле і часткове [2, с. 156]. Такої думки дотримуються дослідники К. Калужний, О. Кохановська, Т. Костецька й інші вчені.

Так, Т. Костецька зауважує, що, незважаючи на наявні підходи щодо розуміння зазначених понять, варто наголосити на тому, що поняття «права на інформацію» й «інформаційні права», їхній зміст не є тотожними [5, с. 115].

Дослідниця С. Вакарюк акцентує увагу на тому, що «поняття «інформаційні права людини» є ширшим, оскільки охоплює не лише можливість «вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію будь-яким способом, на свій вибір» або навіть «можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів», а це всі права і свободи людини, що мають інформаційний характер; окрім того, інформаційні права та право на інформацію співвідносяться за схемою «загальне – часткове» [2, с. 158].

Інші дослідники зауважують, що право на інформацію й інформаційне право змістово тотожні. Така думка базується на сприйнятті права на інформацію не як відокремленого особистого немайнового права фізичної особи, а як універсального конституційного права на інформацію, що містить комплекс можливостей, які в сукупності і становлять так звані інформаційні права [6, с. 25]. Тотожних поглядів дотримуються А. Баровська, І. Марущак, В. Ткаченко й інші.

На думку О. Харенко, юридичне поняття інформації має віддзеркалювати інформаційні процеси в державі, основною функцією якого має стати сприяння реалізації державних функцій, забезпечувати демократію та суверенітет. Для цього воно має закріплювати найбільш істотні, юридично значущі властивості та якості для вільного й ефективного оперування у правовому полі, а формулювання мають однозначно сприймати всі учасники відносин. З позицій права поняття «інформація» має закріплювати певну знакову форму, яку можна розкодувати та яка має зміст для відправника та/або приймача, а також повинна мати певну цінність, значущість [12, с. 120].

Нині законодавче закріплення права на інформацію є ознакою правової та демократичної держави, одним із головних чинників соціалізації людини. В Україні право на інформацію закріплене на конституційному рівні. Конституція України, яка закріплює право на інформацію, цілком відповідає основоположним міжнародно-правовим актам у галузі прав людини та громадянина. Право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або іншим способом (на свій вибір) визначено в нормах ст. 34 і об'єднано із правом на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, визначивши їхню самостійність [4].

Зокрема, у ч. 2 ст. 34 Конституції України закріплено: «Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір».

Окрім того, у Конституції закріплено низку інших інформаційних прав і свобод. Відповідно до ст. 31 кожному гарантується таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної й іншої кореспонденції. Винятки можуть

бути встановлені лише судом у випадках, передбачених законом, з метою запобігання злочині чи з'ясування істини під час розслідування кримінальної справи, якщо іншими способами одержати інформацію неможливо.

Ст. 32 Конституції України гарантовано, що кожен громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантується судовий захист права спростувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на компенсування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації.

Конституційні норми, що забезпечують реалізацію права на інформацію, реалізуються в положеннях Цивільного кодексу України [13], у законах України «Про інформацію» [9], «Про доступ до публічної інформації» [7], «Про звернення громадян» [8] тощо.

Так, у Законі України «Про інформацію» визначено основні принципи інформаційних відносин, через які реалізується конституційне право на інформацію. Це, зокрема, гарантованість права на інформацію, відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією; свобода вираження поглядів і переконань; правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, а також захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя (ст. 2).

Закон гарантує всім громадянам, юридичним особам та суб'єктам владних повноважень право на інформацію, а саме на вільне отримання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій (ст. ст. 4, 5).

З огляду на те, що до основних структурних елементів права на інформацію Основний закон включає низку таких прав: право збирати, право зберігати, право використовувати та право поширювати інформацію усно, письмово або іншим способом – на свій вибір, які, у свою чергу, структуруються в інші численні інформаційні права, Л. Вакарюк підсумовує, що вказане право є комплексним [2, с. 157].

Як слушно зазначає Т. Костецька, змістовими складовими частинами інших конституційних прав і свобод закріплені такі права, як: право давати згоду на збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу; право кожного громадянина на доступ до відомостей про себе (окрім тих, що становлять захищену законом таємницю) в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях; право кожного перевіряти достовірність інформації про себе і членів своєї сім'ї; право спростувати недостовірні відомості в судовому порядку; право вимагати вилучення будь-якої інформації про себе; право кожного на компенсування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням недостовірної інформації про себе і членів своєї сім'ї; право на забезпечення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної й іншої кореспонденції; право на вільний доступ і поширення інформації про стан навколишнього середовища (право на екологічну інформацію), про якість харчових продуктів і предметів побуту (ст. ст. 31, 32, 50) тощо, які можна визначити як «інформаційні права» у межах досліджуваного поняття.

Отже, Конституція України, гарантуючи зазначені інформаційні права та свободи, забезпечує «стійкість, перспективність розвитку не тільки відповідних інститутів, а й найбільш динамічних національних суспільних відносин нового типу – інформаційних» [5, с. 115].

Глумачення права на інформацію розширюється на підставі позицій фахівців у різних галузях юриспруденції.

Питання про правові можливості громадян в інформаційній сфері є одним із найважливіших у пошуку оптимального варіанта правового регулювання права на доступ до інформації [1, с. 13].

Як бачимо, конституційне право громадян України на інформацію за своєю структурою є складним правом, основними елементами якого є: право на вільне збирання інформації; право на вільне зберігання інформації; право на вільне використання інформації; право на вільне поширення інформації усно, письмово або іншим способом, на свій вибір; право на охорону та захист інформації [3, с. 57].

Варто окремо зазначити, що ст. 15 Конституції України забороняє цензуру, тобто в Україні заборонено контроль із боку інституцій публічної влади за змістом та поширенням інформації з метою захисту інформаційного простору, тобто прямі або опосередковані дії держави, спрямовані на обмеження чи заборону поширення інформації, яка може зашкодити суспільству. Водночас відповідно до ч. 3 ст. 34 Конституції здійснення прав на вільне збирання, зберігання, використання та поширення інформації може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, захисту репутації або прав інших людей, запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету й неупередженості правосуддя.

Конституційним судом роз'яснено, що зазначені обмеження мають бути винятками, які передбачені законом, мати одну або декілька законних цілей і бути необхідними в демократичному суспільстві. У разі обмеження права на доступ до інформації законодавець зобов'язаний запровадити таке правове регулювання, яке дасть можливість оптимально досягти легітимної мети з мінімальним втручанням у реалізацію вказаного права і не порушувати сутнісного змісту такого права [10].

Отже, право особи на доступ до інформації, гарантоване ст. 34 Конституції України, не є абсолютним і може підлягати обмеженням.

Висновки. Отже, право на інформацію належить до основоположних прав людини, яке потребує державного забезпечення та гарантій на законодавчому рівні. Зміст права на інформацію становлять одержання, використання, розпорядження, зберігання та захист інформації. Юридичні гарантії права на інформацію відображено в системі норм та принципів, які забезпечують можливість реалізації прав людини. Можливість вільно збирати, зберігати, обробляти та поширювати інформацію повинна бути реалізована не лише шляхом законодавчого регулювання, а і створенням необхідних державних гарантій та умов для його реалізації.

Основними завданнями законодавця нині мають стати усунення суперечностей нормативно-правових актів в інформаційній сфері й узгодження правових норм шляхом кодифікації інформаційного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богдан Ю. Конституційно-правові основи забезпечення доступу до інформації в Україні та країнах Європейського Союзу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Київ, 2019. 228 с.
2. Вакарюк Л. Основні підходи до розуміння поняття «інформаційні права людини». *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 2. С. 155–159. URL: <http://www.pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/2/29.pdf> (дата звернення: 16.11.2021).
3. Калюжний К. Сутність інформаційних прав людини в науці інформаційного права. *Юридичний вісник*. 2012. № 4 (25). С. 55–58. URL: http://www.law.nau.edu.ua/images/Наука/Naikovij_jurnal/2012/statij_n4_25_2012/Kalygnij_55.pdf (дата звернення: 17.11.2021).
4. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.11.2021).
5. Костецька Т. Конституційно-правове регулювання інформаційних прав: деякі термінологічні аспекти. *Підприємництво, господарство і право. Часопис Київського університету права*. 2019. С. 114–117. URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2013_2/114.pdf (дата звернення: 10.11.2021).
6. Марущак А. Визначення поняття «інформаційні права людини». *Інформація і право* : науковий журнал. 2011. № 2. С. 21–26.
7. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939–VI / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 17.11.2021).
8. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 17.11.2021).
9. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657–XII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 25.11.2021).
10. Рішення Конституційного Суду України (Перший сенат) у справі за конституційною скаргою Плескача В'ячеслава Юрійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень другого речення ч. 4 ст. 42 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 22 січня 2020 р. № 1-р (1)/2020. *Каталог юридичних позицій Конституційного Суду України (за рішеннями, висновками)*. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/431-pravo-na-informaciyu> (дата звернення: 16.11.2021).
11. Ткачук Н. Інформаційні права і свободи людини і громадянина в Україні: визначення термінів, співвідношення понять. *Інформація і право*. 2018. № 2 (25). С. 17–30. URL: <http://ippi.org.ua/journal/129> (дата звернення: 17.11.2021).
12. Харенко О. Поняття «інформація» у юридичній науці та законодавстві України. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 3. С. 119–124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2014_3_29 (дата звернення: 22.11.2021).
13. Цивільний кодекс України : Закон від 16 січня 2003 р. № 435–IV / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text> (дата звернення: 17.11.2021).